

پر شنبه — ۱۵ کانون اول ۱۹۲۷

جلد : ۹

پشتی سنه — نومرو ۱۰۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پانده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیانگی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه پشته طبعی تنسیب

ایدله بن از لرل اعاده ایدلر .

هر آیه برنجی داره پشتی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرانی مجموعدر .

ما بعد الطبیعه

محمد دوردنه دلاستیر قادر

[آله نوری]

(۸)

۱ - دینک تسلطیدن فلسفه آنجاق
تجدد دوردنه قورتولما به باشلادی ظنی
و ریورسده ، الوهیت حقیقده کی نظریه
ایلاک معبود آراق خصوصیت کی ذهنی
انجیب دولایسله هان عینی قوتله دوام
ایندی . نبقولا کوسده : آله بره واحد
کل L'un tout ، و تاضافله مالی و ایضاحی
مشکل بر معما حاله کلدی . ابن الرشد
و ارسطونک تاثیرندن قورتولمایان فلسفه
آلمانیده پروتستانلک انتشاریه رنما صوفیانه
اندیشلردن آزاده قلامادی آلمان متافیزیکی
تمثیل ایدن یاقوب بوهه ، کورون شیلرده
نویوک و کیلی برسرک موجودیتنی درمیان
و آلهلک کندینه اوج متعاقب معنوی الهام
ایله « اسرار انکیز طبیعت کی مرکزنی »
اراه ایتش اولدوغنی ادما ایجنسه رغما هیچ
بر شانی ، معنوی حقیقی اثر و اظهار
ایده معشدر : علم و فنلرک کیتدیکه اتساعه
باشلایان ترقیلرینه رغما معقول بر حده ایصال
ایده معش الان الوهیت فکری ،
متافیزیکده کی مستحکم موقعه ، بعضا صا-
صیلاق فقط دایما اولدوغنی نقطه ، قلق
اوزره برمدت دایا یاشادی .

جوردانو پرونو : « مغفّر حیوانک طردی

Expulsion de la bete triomphant

عنوانی اثریله هر قدر قادار دینه قارشی هجوملرده
بولونمش ایسه دینه دینک تاثیرندن قورتولا.

مامشدر . بالکر عیسویتک پک قابا بعضی

مدتالری ، بدیهی حقیقتلردن بحث ایتک

صورتیه جرح و تاذیب ایتک کی فکری

ومدنی برجسارت کوسترمشدر . جوردانو

اساس اعتباریه شوبله دوشونوردی :

ماده بزه اشکالک نامتناهی تنوعلری

آلتنده مری در . ماده بواشکالی هیچ بر

باشقا وجوددن اطارة آلمانز شکل ایله ماده

شرقی

صارمقده بوتون قبلری بر دویغو دریندن ؛

متهاب بیله دوغمقده او سمتک اوزرندن .

آریلدی کوکل شیمدی الهی کدرندن ؛

متهاب بیله دوغمقده او سمتک اوزرندن .

باپنین بر اوزونویله ایتک آغلاور آلان .

سودالی به بالی یازاماز کدر ، افغان ؛

هیچ دوغماین افکده اله ، غم ، آبی ، حران ؛

متهاب بیله دوغمقده او سمتک اوزرندن .

قوش سوکلک قوتونه ، انکلری بیقده ؛

ادمانی سیر ایجنه سین ای سنیز آجقده .

بکل نه سودا داغیلان صوک قایقده .

متهاب بیله دوغمقده او سمتک اوزرندن .

صور عشقک الهامی روحمده کی آیدن .

قورتولدی کین ییل دها اوق برکجه بایدن ؛

آریلا صاقین سن او کوکل آدل سرایدن ؛

متهاب بیله دوغمقده او سمتک اوزرندن .

۲۰ اغتوس ۱۹۲۷ محمد مسیح

پسقولوژی ویا میستیک نقطه نظرندن مسئلهی

حل و تنویره غیرت ایدیورلر . بو کون

هندیلرک اکثری قوت مرکز لریستک تخیل

دیکل انسان وجودنده حقیقه موجود

اولدینی قناعتنده درلر . فقط بو برنی اثبات

ایجز : یعنی سیستمک موجدرلی آنانومی دن

تأمیلیه بی خبر ایدیلر ، دیه میز . هندستانده

طب قرون اولی ده بیله اولدیکه انکشاف

ایتمش بولوندیتندن ، دامار قوت مرکزی

نظریه سی هندیلرک جاهلکنه عطف ایتک

هر حالده دوعرو دکلدلر .

یوغا نظریه سی اطرافنده نهایتسر اثرلر

یازیش اولقله برابر ، یوقازیده عرض ایتدیکمز

وجهله ، هنوز فکری قطعینه کافی بر نی

سویله معمشدر ؛ یوغا نظریه سی آلان ،

فلسفه تاریخک الک زیاده کشفه و تدقیقه شایان

مسئله لردن برنی تشکیل ایتکده در .

دوقنور صفیه سامی

پیویغرافا :

P. Markus : Die Yoga -- Philosophie nach dem Rajamartanda dargestellt.

I. H. Woods : The Yoga-System of Patanjali.

Deussen : Allgem. Geschichte der Philosophie.

رسملر (هانوت) قون غلازه نایا) نک

Der Hinduismus ناملی کتابندن آلتشدور .

شکل ۱

در ، کدرکاهنده یدی عدد لوتوس شکلنده
متصور قوت مرکزی بولونور . مرید ، فسنه
حاکم اولاروق شوشومنا دامارندن کچوروب
(راماراندرا) دینلن محله یعنی تیهسته قادار
ایصال ایتدیکه بو محله نفس فمالتی دورور ،
و مرید اورتا دامار کدرکاهنده کی قوت
مرکز لری ادرک ایدرک فوق البشر قوتلره
صاحب اولور .

بو اوج دامار ویدی قوت مرکزی
نظریه سی هنوز لاقیه ایضاح ایدیله معمشدر .
غرب طالردن کیمیی آنانومی ، کیمیی

نفس تطبیقاتیه مشغول بر برامان

توأم در . خارجی بر قدرت بوند دخل و تأثیری یوقدر . یعنی ماده شگافی کندیندن چبقاریر و کندینسبله اظهار ایدر . ماده ، چبقاریر ، بوش ، تأثیرسز ، قعاسز و مکملیتسز بر اقتدار دکلیر . اگر ماده کندنی کندینه شگله مالک اولماسادی ، بوزک حراوتدن و اوچور و مارک ضادن محرومیتی کبی ماده ده شگدن محروم ایدمه به چکدی . ماده بر کبه قادینه بکزرکه ، کندنی دفعی حرکتلیله چوجوغی دیشاری آثار ، ارسطو ببله ماده ده کی شکلی کندنی داخلی اقتدارینک برایی اوافق فرقه محسولی عد ایدنی . طبیعت ، اثرلری ، بشری مصنوعات کبی یونئارق ، بکزه تروک پاماز ، بلکه تقریبی ، افراز و انکشافله یبار ، نته کیم : حضرت موسی ده آله لساندن شوبله سوبله دی : « طوبراق حیواناتی وجوده کترسین ، صولر جانی مخلوقلری یارائسین ! » زیرا حضرت موسی به نظراً : اشیائک مادی مبدئی (ایو نیامکتبنده و آزچوق اسلامیتده اولدوغی کبی) صو ایدی . خلاصه ماده بوتون طبیعتک و ذوی الحیاتک آنه سیدر . اگر طللرک کلی بر صانی وارسه اونک الهی شانه لایق اولان طللری نامتناهی یارائقدر . یوسیدن درکه : « عالم مرکزی هر برده اولان و محیطی هیچ برده بولونمان نامتناهی برادرده ، کاشک نامتناهی اولایله بی ده نامتناهی ممکنانه تبدل ایدمه یلجک لاتناهی برقوتله ممکندر . ایشته آنجاق آله اولایلین بوقوته و عامل طبیعت Natura naturan دینر . و ماده بوعامل طبیعتده مکنوز اولان « معمول بر طبیعت Natura natura در . آله روحی جوهری مختوی بروجدندر . هر شینه انقلاب ایدن و هر شینی استوا ایدن کثرت ایچنده بروجدندر . روح جسمی ناصل ادارا دینورسه الهه خلقی داخله خارجه دوعروا و ببله اداره ایدر . بوغدای دانسی باشاقدن ناصل چبقارسه « جرثومه کلیه - Germe Universelle » ده کندیندن اولهجه صادر اولور . هر موجود بزه آلهی

باشقا شکله کوستهون بر موناددر . و موناد ذی جاندر ! مونادک حیاتی انبساط - expension و کندینسز رجوع - Retour صورتده تجلی ایدر . انبساطدن جسمانیلر ، رجوعدن روحز ، معویتمز تشکیل ایدر . بوخفتده هرشی مرکز اولان بردارده و دائره اولان بر مرکزدر . ظهور مرکزک انبساطی ، حیات دائرهک امتدادیدر . اولوم دائرهک انقباض صورتله مرکزه رجوعیدر . حیات اولومک ، اولوم حیاتک بر استحاله سیدر . هر ذی روح فعال بر وحدتدر . حریت و ضرورت مونادلرک مونادی اولان وینه بر موناددن عبارت بولونان آلهلک نزدنه عینی شیدر . حقیقت حساس بر موجودده بر آیدان باشقا برشی دکلیر . وجود آنجاق روح ایچنده صاف و قوی شکنه مالکدر . خلاصه جوردانونک آلهی بعضاً بر موناد ، بعضاً بر ماده ، بعضاً نامتناهی بر وسعت و طبیعتک بالذات کندینی در . او آلهی بر مقصد بناه فعالیتده بولونان بر قوت وفائی بر علت کبی تلقی یدر . وجودیه ایله ارواحیه Animisme نك بر خیطه سی اولان بو فکرلر جوردانونک داهایاده مادییه قیمت و یردیکنی اثبات ایدر .

۲ - کونش مدینه Gité Soleil

محرری قایمانه لایله کنجه : آله فکری بو زاده ، یالکز مطلق بر قادرتیدن عبارت قایلر . و انسانلرک مطلق علنی دکل ، قریب واضافی اولان علنی دوشونمه لرینی توصیه ایدر . متفکرلرده الهی فکرلرک کتدیکجه صارصیلدینی بو دور تصبک الک فضله جاری اولدوغی بر دوردر . دینه و دینک مدافعه ایتدیک الهیهته قارشی بر عصیان ماهیتده اولان بوتون بو دوشونجهلر قاتل بر تصدیق ایله صوصور و ملق ایسته ندی . فکر حریتک یتیمز توکنمز شهیدلری آراسنده کتدیکجه خونین بر شکل آلان الهی مفهوم محبتدن زیاده نفرت ، علاقه دن زیاده تبعاعد خسارینی ایفاظ ایدنی . فی الحقیقه آله دن بحث ایتک ، هر عصرده و حتی حالا کحر و متکامل اولان عصر مزده

ببله آز جوق تعقیبانه ، خلقک و متعصب بر کرو هک طعن و تشذیه و اغراضیه محکوم ایدنی . بوندن آکلاشیایورکه بو موضوع تدقیق کتاده ، و کتاده عدا ایدیلشدر ، کناه کار دندر . الک ایسی آرتق علم و فکر ساحه سنده دائمی بر ضرر و شورش و دائمی بر بهتان و افرا تولید ایدن بو متعال مسئله نك الفاسندن باشقا چاره یوقدر . حالوکه ، انسان آلهی تحری ایتدیکه آلهه محبتی آرتار و اونی بولامادینی وانکار ایتدیک زانلرده ببله الک جوق تأثیرمز ذکامزک و علمزک نقض ایدنه عاذا اولور . هاملتن « ذهنک محدودیتی دولایسیبله نامتناهی و بناء علیه الوهیتی ادر الک ایدمه بزه دیور . بزه قانت کبی « عدم ادراکک عدم وجود اولمادیننه » قانمز .

انکلیز مکتبندن باقون ، فلسفه نك موضوعی « طبیعت یعنی ماده ، آله و انسان » اولوق اوزره اوچه آیرماسنه رغماً الهه مشغول اولمادی . اوکا یالکز اینانقی و تدقیقی الهیه ترک ایتکله اکتفا تی توصیه ایدنی . و احتیال بر آز داهای جسارت ایسته بدی ، الوهیتی بر قبیله خالی Idola Tribu عد ایدم چکدی . تجربه و مثبت حقیقتلره قیمت و یرن بر مجد دندن آنجاق بویه بر تلقی بکله نیلیری . ۱۷ نخی عصرک انکلیز فیلسوفلرندن طوما هوبس ، « معرفت الهه ک ساحه سی علم دکلیر . زیرا بونکله فکره هیچ برشی علاوه ایتکله امکانی یوقدر . واقعا سببک نتیجه ایله اولان مناسبتری بزی محروک بر مبدئه و دوعروا کو تورور . فقط مسئله الهک ذاته یا قلاشدیجه بر طاقم تناقضلر ایچنده قالور . الک ایسی الهه حقنده کی بیلکی احتیاجی دین و ایمان ساحه سنده بر قایلدر « دیور . زیرا : هوبسه نظراً : الهه حضرت موسی نك اسمی وار جسمی یوق غیل و معظم بر مخلوق اولان بر له و لیathan در .

۳ - اون یدنجی عصرک فرانسز فلسفه سی دقدارته اعتلا ایدر . [۱] بونکله

[۱] Discours sur la methode . Descartes.

بر ابراهیم فکریده هیچ بر اعتلا کورولز. ده قارت، لدنی برهان Preuve ontologique تسمیه ایتدیکی منطقی بر سلسله ایله آلهه واصل اولور. بو ذات « مادامکوارم، مکمل دگلم. زرا دوشونوبورم، دوشونمک شبهه ایتکدر. بویایه برشی بیلدیکدن ایلری کلیر. بویلیکی بوشهینی بکا مکمل بر وارلفک ویرمهیی لازمدر. بوتقدیرده مخلوق و مکمل بر وجود اولان آلهه بنم خالقمدر. ثانیاً بنده کمال و نامتناهی فکری و واردر. و بوندن امین، چونکه بر مثک دینجه زاویلری خاطر لارم. ایکی زاویلی بر مثک وجودی کی، تصوریده محالدر. موجود، موجود اولادن تصور ایدله من. حالبوکه بو بنم مفکرمده، بندهجدر. بناء علیه واردر. اساساً هر شیک بر عاتی، وجوددر. بو فکرک عاتی بن اولامام. زرا علت معلولک وصفی حائز اولمالی. حالبوکه بن نقصانم. ناصل مکمل فکریه ایره بیلیم. دیمک آلهه واردر. و مکملیتی نقصانک ضدی اولدوغی ایچین دوشونوبورم. بالعکس نقصانی اوندن آ کلابورم « دیهرک دوشونیدیکی هر شیک موجود اوله ریغه ایتامش و یوقدن هیچ برشی اولماز موضوعه Postula سندن هر شیک موجود اولما ی ایچین بر عاتی اولوق اقتضا ایدر قاعته دوشهرک بر آلهه قبول ایتشددر. ده قارته نظراً جناب حق و صفر لیه کاجه: مرید و مختاردر. مطلق حریتی تصادفی دیکلیر. مادامکه بز اراده لی و فاعلز، دیمک که الهده اوله لدر. و بنم اراده و حریتز نامتناهی.در. اوله ایسه روحزده نامتناهی.در. جناب حق دیله دیکنی پاییمه قادردر. و آلهی اراده یالکیز اشیانی دیکل قانون لری ده خالق ایدر. برشی کوزل اولدوغی ایچین یاراتیامشددر. آلهه یاراتدی ایچین کوزلدر. اشیایزه کوره واجب، آلهه کوره ممکن اولدوغندز سبحانی اراده لایتقدیر. ابدی.در. کیفی دیکلیر. بنم ایچین ضروری اولان اونک ایچین اختیاری.در. زرا، اشیاده کی وجوب و امکانی یاراتان ده کندلی.در.

« صدق محض Veracitè صفتی آلهی صفتارک ال بو یو کی.در. زیرا صدق، حقیقی اظهار آیه مکدر. بو حقیقتک که علوی مصداقی Criterium supreme در. آنجا ی بوندن صوکرادر که ذاتی بر یاراد بلیش موجود اولایلیسر. خلقت متدباً یاراتامقده.در. یعنی عالم تدبجاً تکمل و تکون ایتکده.در. موجود اولان نظام و آهنک، خلقتک بر نیت Intention ایله وجود و بودوغی کوستهر.بر. دیمک غائی بر علت - Cause finale واردر. بو ایسه قافل و کامل اولان علت یعنی آلهه.در. ده قارته کوره: طبیعتک قانون لری ثابتدر. بو تقدیرده آلهی اراده نک لایتغیر اولسی یعنی حربیدن زیاده ضرورتله متحلی بو ونمی اقتضا ایدر. ثانیاً ذهنمک قانون لری ده بر حریت محصولی دیکل عینی ضرورت نتیجه سی اولاجندن مدافعه ایتدیکی فکر لره مخالف و متناقض دوشونش اولور. ده قارته ده جور دانو کی دوشونیدیکی علمی نامتناهی عد عد ایدیبور. یالکیز عطف ایتدیکی مکملته بو نامتناهی کی آلهه حصر ایتش اولوبور. خلاصه ده قارت کندنی زمانته قادر کلش و کچمش بولونان فلاسفه نک آلهه حقنده کی نظر یلری تالیف و تنسیق ایدرک نفسی مبدأ اتحاد ایتک صورتیه معلولدن علت، موصوفدن صقته ارتقا و انتقال ایدیبور. هر نه اولورسه اولسون ده قارتک آلهی یاپدیننی بوزامایان دیکل بوزمق ایستهمین و یاپوب یانماق آلدن اولمایان بر صغشکاردر. ده قارت مسلکته سالک بولونان « بلز باسقال « الوهیت حقه کی فکر لرنده نوعی شخصته مخصوص بر تاقیه صاحبدر: بو ذات، طله اصغریت و اعظمیتی اعتباریه بر نامتناهی ک عطف ایتدی. و تفکرک فوقنده بر « علوی عالم بر مبحث علمی، تصور ایتدی. و مبحثک اساسی ده سنت اوکوستنک دوشونیدیکی کی مافوق الطبیعه. بر قوت، یعنی آلهه بخش ایتدی دیه دوشوندی. باسقاله کوره آلهه، آ کلاشیلما می امکانس - Incomprehen sible بر « وجود محض، در. طبیعت آلهی

هم کوستر، هم صاقلار. بوسیدن وجود یاریدن هم شبهه ایتکده هم ده ایتانقده حقی زه. آلهه وارسه او بنم ایچون تعقل ایتلیسی امکانس اولان بر موجوددر. زرا، اونک نه اجزایی ونده حدودی واردر. او حالده نه وارفتی ونده یوقافتی اثبات ایدمه یز. فقط مادامکه بر بوزیه کدک، منفعتزه موافق اولانی قبوله مجبورز. اوکا ایمان و اعتقاددن بر شی قایب ایتیه ز. اکر موجودسه کارده ز. مفقودسه ذاتاً ضرری اولمایاجقدر. [۱] بناء علیه ایتاقی ایدی.در. و بوندن باشقا چاره مزده یوقدر. باسقال بویله بر احسان و مرمحت Charité اساسیه آلهی آرا کی بر طرفدن حسابی اولوبور، دیگر طرفدن قورقور مزن آلهی سه ورزه، دیهرک نفعیه سی و عاجز بر ذهنیه معلول کورونوبور. بو ذات: بعضاً ده افلاطون کی نهایت عقلیه و افکاریه یله نتیجه لن بر تصوف فکر لیه حقیق اراده نک غایبی عد ایدر. فقط باسقاله نظراً هیچ بر شیک ثابت برجه می یوقدر. آلهه ناصل هم واروهم یوق ایسه، بو حجت ده اوله جیه اضافی.در. بو کون سودیمک بر شیدن یارین فقرت ایدمه بیلیم. دیمک بوتون قیمتلر تبدل استعدادنمدر. ثابت بر آشیایزه، مکملکمزک سبی ایسه یالکیز آلهه اولان محبتمز دندر. الخ... خلاصه باسقال بوموضوعک عطفی و معضلی حضورنده ز دیدیکنی بیلیمین شائقین و متحیر بر حسابی.در. و انانلرک انسانلره قارشی اولان جنسی و قلبی تمایلرندن خافلدر. عینی مکتبدن بوسوسو یوقفته لون، دها ز یاده بایس روحی انسان دندی، و نونلر خرستیانق فکری لیه بنما الوهیت فکری لری تماماً عوامیشددر دیلر « سنت اوکوستن و پلاطونی رهبر اتحاد ایدرک و فلسفی فکر لره هیچ بر شی علاوه ایتمدن، بر نوع سری افکاریه Idealisme mystique یول آچق صورتیه مالبراشی یتیشددر. یالکیز [۱] عینی دوشونوش حضرت علی نه اسناد ایدیان بر عرب منقشه ندده موجوددر.

حق بزه یا نامتناهی ماده و یا نامتناهی فکر صورتده Le mode de la pensée تجلی ایدر بر نیاستدن مادی موجودات ایکنجیستندن ارواح esprits حصوله کثیر. بونک ایکیسده حادث اولدوغی حالده جناب حق باقی در . نامتناهی صفتله مالک بر واجب الوجود در . تمتد اولان جوهرک فارق وصفی ، صفتلری Attribus در . بو اولماسه یارایلمش اولان جوهرلر نایدید اولور . یالکز بوصفتلر تبدل استمدادنده در . آلهی انکار ایچین معدومیتنی تصور و تعقل لازمدر . بوایه تمتدر . و آلهک وجودنده وجودن مقصد بوجوه مانع ربسب و علتک مفقودیتی در . ذاتا جناب حقت وجودینه مانع خارجی بر سبک تقدیرینه بیه امکان بوقدر بو سبیدن خلقتکده مستقلا موجودیتنه امکان بوقدر . اکر بویه برشی اولایدی ، دهوهر مطلقک تصرفنه منافی اولان یاخود معدوم مخلوقانک وجودینه احوال و یرمک لازم کلریدی . بو سبیدن « راجب الوجود » دن ماعدا بر جوهر اولاماز « ذات کبریا » ربکانه جوهردر . اللهدن خالی بر زمره بوقدر . اسپینوزا بویه واسع بر وجودیه امکان وردندن صوکر ا بزه فکر و امتداد کی ایکی طورله تجلی ایدن جناب حقدنه تام بر اراده اولدیفنه قانمند . اللهک ذاتی طبیعتک مقتضاسی اولارق الهی ارادهده ضرورت واردر . اساسا الهدهکی اراده ، قانونک ضرورتندن عبارتدر . بو اعتبارله الله طلک تمتدی بر علتی Cause transive دیکل ، مندرج بر علتی Cause immanente در .

اسپینوزا بویهله آلهده بر ضرورت یعنی ذاتک ایجابلرینه کوره تظاهر قدرتی قبول اتمکله ، غائی علتی انکار ایتش ، و مطلق ایجابیه Déterminisme absolu به دوشمشد . زیرا ، بویجاب کندینسه نظرأ : قطعی ، ثابت و لایتنغردر ، کینی دیکلدر . و بر دفته واقع اولمشدر . هرشی « ماهیت کبریا » ده طوعی اولارق ظهور ایتش و طوعی اولارقده دائمی صورتده ظهور اتمکده در . اراده

بشری فعالیتی طایفامش ، و بو سبیدنده الهی فعالیتی قارما قاریشقی یامشدر . بو ، اونک مسلکنک بر سینه سیدر . [۱] مابرائشده مخلوق عالم ، آله حضورنده تعظیاتی عرض ایچین جکیلیور و نهایت نایدید اولوق ایچین توکنیر کی اولویور . [۲] مطلق ، علت و میدادر . بو ایلک فعالیت سایه سنده در که محاکمه آلهه و اصل اولویور . حد ذاتنده محاکمه آلهی کوره من . فقط بو فعالیت الله دوغروجه آلهه کیده یلیر . و مابرائشه کوره : ارقی آله یالکز عتلق موضوعی ، و ابدی حقیقتک محلی دیکل ، بلکه حیات و فملک منبئی و بالذات فعل و حیاتدر . حقیقتک زنده موجود اولماسی ایه « اونک بالذات الهی اولماسندن » در . نه کم بر آتمیز مدن باشقا برشی اولمایان بو فکر لر ارسطودهده قسما و مؤولا موجوددر : ارسطونک « محرک اول » دن آکلا دینی شی کندی کندینه حرکت ایدن بر محرکدر . و کال ایهسه ، موضوعنی بالذات کندیمی تشکیل ایدن شی در . او کندی کندینه ایستر ؛ کندینی سهور ، وجد و استغراقه دالار . و بو فیاض تماشا و استغراق اک متحرک حرکتلری ، و اک جائی حیاتلری تشکیل ایدر . طبیعت و روح ، بو الهی حیاتده کندی مبدارنی بولورلر . و آله بونلری خلق ایتک احتیاجندن مزه و بید اولدوغی حالده کندی کندندن چیقار و مکمل اولما به نهایت ویرر . و مخلوق موجودات ایهسه کندی تکامللری تعقیب ایدر . . . [۳]

ینه قارته زینلردن باروح اسپینوزا [۴] آلهی مطلق بر جوهر عد ایتدی . و عقله کندی کندینه سانخ اولان و تصورنده باشقا بر شینک تصویرنه محتاج اولمایان بر حقیقت محضه در دیدی . بو ذاته نظرأ جناب .

[۱] Ollé-Laprune. Philosophie de Malbranche.

[۲] Albert Bazaillas — La crise de la Croyance.

[۳] عینی ار .

[۴] Ethique: Spynosa.

فهلون بنه صوفیانه بر ذهنیتله جناب حق ایچین عقلی بر حدس nelle قبول ایتدی . مابرائشه کنجه : بو ذات « الله بزی یاشاتان ، تحریک ایدن و بزی وار ایدن شی در » دیوریدی . و آلهه شو صورتله واصل اولویوریدی . فکری ملکک لر من معلوماتک متوسطه لاری تشکیل ایدر . خارجهده موجودینی حس ایتدیکمز ایشانک علتی ایهسه نه مکان ، نه امتداد و نه ده بالذات جسمدر . بونلر هپ طاعل و قوتلر درلر . بزیسه هر شینک سببی بو طاعل موجودلرده ظنی ایدر . ز . اونلر لذات تحریک استمدادنده اولماد قاری حالده زنده بر طاقم دیکشکلک حصوله تکررلر ، بونک سبی ماده و روح و روح مادهک وسیله سی Occasion اولماسندن اصل تحریک ایدن ، وجوده کتیرن آلهدر . بو برکلی عقل در که بزی تنور ایدر . جسملر دهکی امتداد معقول بر امتداددر . یعنی اللهدر . آله بوتون کاشانک فاعل عاتی و رابطله سی در . کاشانک آلهده موجود اولدینی حالده آله کاشانده دیکلدر . خلاصه کوردیکمز و یایدیفمز شیلرک هبی عادی سبب محصولی در . اصل یابان و یایدیران آلهدر . و صمدانی اراده سی قانولردر . بو مفرد جبریه مابرائشک ایمان و تعصبینه علاوه ایتک لازمدر . زیرا او ، حقیقی معرفتی « معرفت آله » حصر ایتدیک کی ، عادی سببلره Cause occasionelles قیمت بخش اتمک کفر اولدوغنده قانمند . مابرائش نهایت افلاطون و پلوطن کاری بر اشرافیه یایقی ایستر . بو سبیدن « رؤیت فی الله Vision en dieu » قائلدر . خلاصه مابرائشک الهامه révélation ماسوایی ترکه . . الخ اهمیت و برهه رک واصل اولدوغی بو آله ارادی بر خیره مالک اولمادینی جهته اخلاقی بر خالق دیکلدر . و کندی ادعای وجهه نهایت « ابدی بر منطقی و خلقت بو ابدی منطقک بر جلوه سیدر . » مابرائش ، انسانده عقل هر شینشه قاریشور و آلهده عتلقدر . دیور که فلسفه سنک بوتون علویت و شرفی بوراده در . بو ذات

ادبیات تاریخی

فانی

۲ [۱]

— فانی —

محمود مفتیسا آلمته تعین اولوتجه. ۹۱۰
[ه] نجائی ده، ناشایسته کندیسه رفاقته
مأمور ایدیلدی. [۱] شاعر، بو صوک
مأموریتک دوام ایتدیکی ائشاده محمودک
فوقالعادة الفتاحه، رفیقارینکده حرمت
و احترامنه مظهر اولدی. طالعنه سعادت
و مال و منالنه وسعت کلدی. محموده
«صاحب دخی اولوب شعر ی کمال بولدی.
انواع جائزملرن آلوب بزوان بولدی.» [۲]
نجائینک بو مسوده دوری، اوج سندهن
فضلده سورمیدی. محمود [۹۱۳ه] دوفات
ایدنجه نجائی ده، حیانتک سعادت دولو کونلرینی
اونکله برلکده قایب ایتش اولدی. طالعنک،
کولرک کندیسندن ایکی دفعه یوزجوهره میسی،
نجائی بی تمامیه مایوس و مقنور بیراقشدی.
یوئاس ایشنده و کونکنه چوکن مائیک آغیرانی
آئنده ازلیش بر حالده استابوله دوندی.
اوغلی محمود ایمون سوله دیکی مرشی بی
ایکنجی بازیده قدیم ایدنجه اثفات اثری
اولارک کندیسه بر جوق وظیفه لر تکلیف
اولوندی. حالبوکه دنیانک ذوقندن زیاده
محنت و املرله، فلاکتلرله باشه قالان
شاعر، قلبنک اضطرابنه بر آز سکون
ویرمک بر اتروایه، حیانتک جربانی ایکی
دفعه سسکته اغرانا ن ثلومی بکله مک
ایمچینده بر ازواکاهه محتاجدی. بوندن
دولای تکلیف اولونان هر درلو مأموریتی،
کندیسی یته دولت قاپیسنده فعالیته دعوت
ایدن هر نوع خدمتی رد ایتدی. بونک
اوزرینه قهر و کدرله سله ندری یوروش،
[۱] برنجی مقاله [۹۱۹] نومرولی نسخه مزده در.
[۲] سبی، لطیف، عاشق چلی، حسین چلی،
ریاضی تذکره ملی.
[۲] عاشق چلی تذکره ملی.

سیرانمش اولسی کافی کوروله رک اوکا آیده
بیک آتجه قعاعیده تخصیص ایدیلدی. [۱]
نجائی بوندن صوکرا، بو تخصیصاته
قناعت ایدرک و قاجوارنده ایدیندی برأوده
یاشادی. عاشق چلی دیورکه، نجائی دولت
خدمتندن استنکاف ایتدکن صوکرا شیش
و فامیدنک آئند، قبری اولان زاویه قرینده
بر او ایدینوب اکثر اوقات مرحوم مؤید
زاده ملازمته حصار ایدوب بقیه عمرن وقف
یاران صفا و صرف صحبت اصحاب و قایلر.
نجائینک تولد تاریخله دوغدینی بر
حقنقه عامه صامت اولان تذکره نویسریز،
وفاتی تاریخی اوزرینده متفقدرلر. بوتون
تذکره لرده نجائینک وفاتی تاریخی [۹۱۴ه]
اولارک قید ایدیشدر. عاشق چلی، نجائینک
وفاته عادت تفصیلاتی اونک و مخصوصی ملازماندن،
نقاش یارامک افاده سنه عطفاً شوبله نقل ایدیسور:
«مرحوم ۹۱۴ ده خسته اولوب چونکه
فلک آبی مشرف شرف احتضار ایلر. «
نجائی صوک نفسنک یا قلاشدینی حسن ایدنجه
اوغلارینی، دامادینی، دوستلرینی اطرافنه
طوبه یلارک «بو غزلی دیوب یازوب آلاینه
ویرر، سزه و شعره و داعملر دیووداع ایلر.
آئند استغفار و تهلیل ایله دیانن اقطع ایلر.»
نجائینک صوک دملرنده سوله دیکی
روایت ایدیلن غزل حقنقه تذکره نویسریز مرک
ترددی واردر. عاشق چلی «اول غزل بودر»
دیه اولاشو غزلی قید ایدیسور:
بردم ایکن دولت دنیای هم دم صاندیلر
بو فنا کارارینک عیشی عالم صاندیلر
چاک چاک ایتش قرا لئیکله کیمه خرقة سن
زندلر کیمش ابراهیم ادم صاندیلر
سوردرلر یوزدن یزه آجتدیلر بلیم کبی
بلمم دیای عمانی نیم صاندیلر
[۱] سبی، عاشق چلی، حسن چلی،
ریاضی، نجائینک محمود اوغماندن صوکرا،
اختیارله عزتله چکیلدیکی سوبیلورلر. بالکیز
لطیف، محمود «بقادن فانی رحلت ایدنجاک در
دولته کلوب باقی عمرن یازیدغان خدمتنده کچیردیلر.»
دیور. دیگر تذکره نویسریز، نجائینک آیده
بیک آتجه قعاعیده ایله ازواسندن متفقاً بحث
ایتدکرینه کوره لطیفنک ذکر ایتدیکی بوخندم،
آلدینی تخصیصاته مقابل نجائینک ایفا ایتدیکی بر
«خدمت دعا» دن عبارت اولسا کرکدر.

آنجاک مخلوقات ایمین وارد اولایلیر.
جناب حق ده آنجاک بر انبساط و انکشاف
موجوددر و جناب حق بوتون مخلوقلری
حتی کندیسنه قارشی کستانخه حرکت
ایده نلری ده سهور. روح ابدی، الهی
محبتله ارتباط کبندن حصوله کان وحدتک
نتیجه سیدر. اسپنوزاه قاجاذب Sympathie ی
همیزده مشترک اولان الهی روحک تأمین
ایتدیکی قرده شلیک عطف ایدر. «تون بو
تصورلر برنده دوغرو اولایلیری. فقط
معین و واضح بر شایسته واردرکه، بوتون
بو آرزو و ادعاکله عکس کوسترمکده در.
یکدیگر یکنه سون قادارده سهو مین موجود
اولدوغی کبی، الهی اولدوغی ظن ایدیلن
روحلر مزده اوله شیطانی و خبیث حیلر،
فکرلر طاشیر و اوله خائن و سفیل ایشلر
ثبت ایدر زک بوسغیتله الوهیتک نه قادار
علاقه دار اولایلر جکی ایضاح اولوناماز. بو
آلهک آنجاک اخلاقی و تصوفی بر تلقیسی در.
ینه قارته زینلردن پهره فاسانسی ایشه:
عیناً اپکور کی دوشونور. بو ذانه نظراً
کائنات منظم و منسق بر کلدر. هیچ بر
شی یوقدن وار اولاماز. بو، ماده نک الله
طرفندن خلق ایدیلرکنه دلالت ایدر.
خلقت، بدایتده ایلک دفعی قدرتی الهمدن
آلان آتوملردن عبارتدر. آتوملر جوهر
اعتبارله تماماً عینی، شکل اعتبارله مختلف در.
و آله معین مقداره آتوم یارامشدر.
ایشانک تحویری آتوملرک بر لوب آیریلان سندن
حصوله کلیر. خلاصه بو ذاتک الهی ده
مخلوقندن آیری و راهبانه دوشونوله بیلن
اشیات و عقلی امکانشو و اخیلی و صفیله متصف
بر آلهدر.

محمیل سنا

